

Statsminister
Odvar Nordli

*President Samora Machel,
Mosambik.*

S P E R R E F R I S T

Torsdag 28. april 1977 kl. 2030.

STATSMINISTER NORDLIS TALE VED MIDDAG PÅ AKERSHUS SLOTT
TORS DAG 28. APRIL 1977

Herr President, Deres Majestet, ærede gjester.

Vi hilser Dem, president Samora Machel, som representant og leder for det nye selvstendige Mosambik. Deres besøk i Norge har en spesiell betydning ved at det både symboliserer og levendegjør den store historiske prosess som vår generasjon gjennomlever- kolonifolkenes kamp for selvbestemmelsesrett, selvstendighet og frihet.

- 2 -

Det er en omveltning som folk og regjering i Norge har sett på som nødvendig, uavvendelig og rettferdig og har støttet både med hjerte og forstand.

I den del av verden som Mosambik tilhører, det sørlige Afrika, har denne omveltning hatt en spesielt vanskelig og dramatisk karakter, og vi er fullt bevisst at store problemer gjenstår å løses. Mosambiks frigjøring er imidlertid for oss en løfterik bekreftelse på at folkenes kamp i det sørlige Afrika for selvbestemmelse og selvstendighet ikke lar seg stande.

Under de samtaler som De og Deres delegasjon i dag har hatt med regjeringsrepresentanter og andre norske politikere, har De derfor uten tvil merket hvilken interesse

og oppmerksomhet som Mosambik er omfattet med i Norge. Denne interesse går tilbake til midten av 60-årene da FRELIMO startet sin aktive motstand mot det portugisiske kolonistyre.

I Norge tillegger vi samarbeidet med utviklingslandene den største betydning. Vi mener at den store - og økende - avstand mellom levevilkårene i rike og fattige land er uverdigg i forholdet mellom mennesker og nasjoner. Det store inntektsgapet utgjør også en fare for fred og sikkerhet i verden. Den norske regjering støtter derfor aktivt opp om forsøkene på å skape en ny økonomisk verdensordning som kan gi større sosial rettferd og bedre bidra til økonomisk utvikling og vekst i den tredje verden. Vår verden er rik nok, vi har evnen til dette, men hittil har det skortet på viljen.

Mosambik kjemper med de samme problemer som andre utviklingsland: ensidig næringsstruktur, mangel på faglært arbeidskraft og kapital. I tillegg kommer de spesielle problemer som følger av aktiv støtte til frigjøringsbevegelsene i det sørlige Afrika og grensestegningen mot Rhodesia.

Mosambiks myndigheter har satset sterkt på selv å løse sine problemer, bl.a. vet vi det er satt i verk omfattende tiltak og reformer innen undervisning, helsestell og landbruk. Landet har likevel behov for omfattende utenlandsk hjelp, og de økonomiske byrder landet må bære som følge av frigjøringsprosessen i det sørlige Afrika, gjør at Mosambik har krav på spesiell støtte. Etter henstilling fra FN har derfor Norge sammen med en rekke

andre land gitt spesiell økonomisk bistand. Selv om problemene er mange og utfordringene store, har jeg tillit til at det mosambiske folk på sikt vil makte utfordringene og overvinne problemene.

Vi håper også at det nye, frie Mosambik vil finne sin naturlige plass i det internasjonale samfunnet, og bevare og styrke sin politiske uavhengighet.

Et problem som jeg hittil bare såvidt har berørt, men som opptar oss sterkt, er situasjonen i det sørlige Afrika. Den norske regjering har i flere år støttet den undertrykte svarte befolknings kamp mot de hvite minoritetsregimer som praktiserer rasediskriminering og økonomisk utbytting. Selvstendighet og flertallsstyre for Zimbabwe og Namibia er de nærmeste mål, og vi har ennå ikke oppgitt håpet om en fredelig løsning. Inntil et demokratisk

flertallsstyre etableres også i Sør-Afrika, vil imidlertid det sørlige Afrika forbli et konfliktområde. Intet land merker dette bedre enn Mosambik.

Vi vil på vår side søke å bidra til at de vestlige land intensiverer ytterligere sitt press på regjeringen i Sør-Afrika for avskaffelse av apartheid-systemet som er problemets kjerne. Hvis Sør-Afrika ikke viser vilje til å imøtekomme den svarte befolknings krav om grunnleggende menneskerettigheter, må FN-sanksjoner vedtas for å komme de undertrykte til hjelp.

Herr President, det Norge De i dag besøker, hører til verdens privilegerte land både når det gjelder økonomiske og sosiale forhold. For ganske få tiår siden var imidlertid også Norge stort sett et underutviklet og kapitalfattig

landbrukssamfunn. Dette gjør at vi kanskje har visse forutsetninger for å forstå de problemer utviklingslandene står overfor og innser det ansvar som følger av vår privilegerte velstand i dag.

Solidaritet med de vanskeligstilte i samfunnet er et viktig innslag i norsk politisk filosofi. Vi prøver nå å overføre dette prinsipp til de vanskeligstilte i det internasjonale samfunn. Dette er nå en av våre viktigste politiske oppgaver.

Til avslutning, herr President, vil jeg gjerne understreke at vi setter stor pris på at De fant tid til å avlegge dette offisielle besøk i Norge. Vi ser det som et godt utgangspunkt for å styrke og utbygge videre våre forbindelser og vårt samarbeid.

Jeg vil så be dere alle om å være med på å utbringe en skål til ære for president Machel med ønske om fremgang og velstand for det mosambikske folk og for vennskapet mellom våre to land.